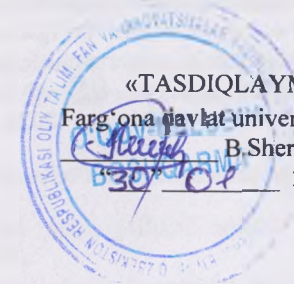

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
FARG'ONA DAVLAT UNIVERSITETI**

«TASDIQLAYMAN»

Farg'ona davlat universiteti rektori
B. Shermuhammadov
2024-yil

**60112000 – Chaqiriqqacha harbiy ta'lim yo'nalishi
bitiruvchilari uchun mutaxassislik fanlararo**

**DAVLAT ATTESTATSIYASI
DASTURI**

Bilim sohasi:	100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110000 – Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi:	60112000 - Chaqiriqqacha harbiy ta'lim

Ushbu dastur O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2009-yil 22-maydagi 160-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim muassasalari bitiruvchilarining yakuniy davlat attestatsiyasi to'g'risida NIZOM" (hozirga qadar mazkur Nizomga bir necha bor o'zgartirishlar kiritilgan bo'lib, 2018-yil 7-noyabrda 26-sonli buyrug'iga binoan so'nggi o'zgarish bo'lgan)ga asosan ishlab chiqildi.

Mutaxassis chiqaruvchi harbiy ta'lim fakulteti bo'lib, dastur harbiy ta'lim fakultetining 2024-yil 29.01.2024-dagi 8-sonli Kengashida ma'qullangan. Universitet kengashining 2024-yil 30.01.2024-dagi 6-sonli yig'ilishida tasdiqlangan.

Tuzuvchilar:	Mustayev R.D.	Farg'ona davlat universiteti harbiy ta'lim fakulteti boshlig'ining o'quv ishlari bo'yicha o'rinbosari, dotsent.
	Mamadjanov A.M.	Farg'ona davlat universiteti harbiy ta'lim fakulteti uslubiy tayyorgarlik sikl boshlig'i, dotsent.
	Po'latov B.A.	Farg'ona davlat universiteti harbiy ta'lim fakulteti maxsus tayyorgarlik sikl boshlig'i.
Taqrizchilar:	Raximov A.Sh.	Farg'ona davlat universiteti harbiy ta'lim fakulteti boshlig'i v.v.b.
	Uralov A.T.	Farg'ona shaxar 32-sonli umumiy o'rta ta'lim maktabi CHQBT rahbari.

KIRISH

Mazkur dastur 60112000 – Chaqiriqqacha harbiy ta'lim yo'nalishi bitiruvchilarining uch yil mobaynida ixtisoslik fanlarini o'qib o'zlashtirganlik darajasini aniqlash uchun o'tkaziladigan Yakuniy Davlat Attestatsiyasi sinovlari bo'yicha ishlab chiqiladi.

2023/2024 o'quv yilida bitiruvchilarda Farg'ona davlat universitetining 2021-yil 30-avgustda 1-son bilan tasdiqlangan o'quv rejasidagi umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan o'tkaziladi.

Yakuniy davlat attestatsiyasi o'tkaziladigan fanlar tarkibi:

1. Chaqiriqqa qadar boshlang'ich tayyorgarlikni tashkil etish va uning o'qitish metodikasi (umumkasbiy fanlari).
2. Harbiy psixologiya va pedagogika asoslari (umumkasbiy fanlari).
3. Harbiy rahbar mahorati va etikasi (ixtisoslik fanlari).
4. Harbiy vatanparvarlik tarbiyasidagi ixtisoslik fanlari.

1. "CHAQIRUVGA QADAR BOSHLANG'ICH TAYYORGARLIKNI TASHKIL ETISH VA UNING METODIKASI" FANI BO'YICHA

Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlikni tashkil etish va uning metodikasi, O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari xizmatiga yoshlarni tayyorlash tizimining tarkibiy qismi. O'rta maxsus, kasb-hunar ta'lim muassasasi direktori va harbiy rahbari. O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari xizmatiga yoshlarni tayyorlash bo'yicha o'quv-tarbiyaviy jarayonning asosiy tashkilotchilari. Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik bo'yicha o'quv jarayonini tashkil qilish. Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlikni rejalashtirish. O'quv-moddiy bazasi va moddiy texnik ta'minoti. O'quv quroli, ro'yxatdagi mulkni hisobga olish va saqlash. Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik bo'yicha mashg'ulotlarni o'tkazishning shakli va metodlari. Mashg'ulotlarga harbiy rahbarning tayyorgarligi. Chaqiriqqaqadar boshlang'ich tayyorgarlikni tashkil etish va uning metodikasi fani bo'yicha kurs ishini tashkil qilish va bajarish. Harbiy rahbar va chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fani o'qituvchisi lavozimida pedagogik amaliyotni tashkil qilish. Tayyorlash va o'tkazish.

Mashg'ulotlar o'tkazishni tashkil etish metodikasi: kirish mavzusi harbiy ish asoslari, harbiy xizmat asoslari, o'qitish tayyorgarligi, amaliy jismoniy tayyorgarlik. Fuqaro muhofazasi, tibbiy bilimlar asoslari, nazorat mashg'ulotlari.

Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlikni tashkil etish va uning metodikasi fani bo'yicha o'quv jarayonini rejalashtirish, ta'lim muassasalaridagi chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik dasturidagi barcha bilimlar bo'yicha olib boriladigan mashg'ulotlarda ilg'or pedagogik texnologiyalarni, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarni, ta'limning texnik vositalarini qo'llash.

Mehnat va Qurolli Kuchlar faxriylari. Haqiqiy harbiy xizmatdan zahiraga bo'shagan jangovar harakatlar qatnashchilar a'lochilar va tuman (shahar) mudofaa

ishlari bo'limlari bilan bog'lash va ular bilan hamkorlik qilish, chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik bo'yicha o'quv-moddiy bazani yaratish, tiklash va takomillashtirish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

CHAQIRUVGA QADAR BOSHLANG'ICH TAYYORGARLIKNI TASHKIL ETISH VA UNING METODIKASI

fanidan savollar

1. CHQBTni tashkil etish va uni o'qitish uslubiyoti fanining maqsadi, vazifalari va o'quv dasturining qisqacha mazmuni.
2. CHQBTni tashkil etish bo'yicha xuquqiy-me'yoriy xujjatlar.
3. Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fani bo'yicha o'quvchilar ega bo'lishi kerak bo'lgan asosiy sifatlar va talablar.
4. CHQBT o'quv dasturining bo'limlari bo'yicha yillik o'quv soatlar taqsimoti.
5. O'quvchilarni chaqiriqqacha tayyorlash nazariy, amaliy va nazorat mashg'ulotlari shakli.
6. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi va UHMHX to'g'risidagi Qonuni – Vatan himoyasi to'g'risida.
7. O'zbekiston Respublikasining "Umumiy harbiy majburiyat va harbiy xizmat to'g'risida"gi Qonuni va uning mazmuni.
8. Chaqiriluvchilarni harbiy xizmatga chaqirish, harbiy xizmatni o'tash, harbiy ro'yxatda turish va safarbarlik chaqiruvi bo'yicha xizmat
9. Mudofaa soxasidagi davlat siyosatining asosiy prinsiplari.
10. Mudofaa soxasidagi davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari.
11. Qurolli Kuchlarning asosiy vazifalari nimalardandani iborat.
12. Qurolli Kuchlar aholini va ob'ektlarni favqulodda vaziyatlardan himoya qilish bo'yicha qanday harakatlari olib boradi.
13. Mudofaaning tashkil etilishi va Qurolli Kuchlarga rahbarlik.
14. Davlat organlarining mudofaa soxasidagi vakolatlari. Urush xolati va urush davri tushunchalari. Safarbarlik va qurolli mojarolar.
15. Mamlakat mudofaasini harbiy-iqtisodiy jihatdan ta'minlash asoslari.
16. Mudofaa soxasidagi xalqaro xamkorlik. Mudofaa to'g'risidagi qonun talablarini buzganlik uchun javobgarlik.
17. Mamlakatning mudofaa sanoati kompleksi.
18. "Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlikni tashkil etish va uni amalga oshirish tartibi to'g'risida"gi Nizomi va uning mazmuni.
19. CHQBTni tashkil etish hamda uni amalga oshirish bo'yicha mas'ul organlar va jamoat tashkilotlarining asosiy vazifalari.
20. CHQBTni tashkil etish va uni amalga oshirish.
21. CHQBT fani rahbarlari va o'qituvchilarini tanlash va tayinlash.
22. Ta'lim muassasalarining CHQBT va tibbiy bilim asoslari fani o'qituvchilarining malakasini oshirish.
23. Ta'lim muassasalarini mansabdor shaxslarining majburiyatlari.
24. CHQBT fani rahbari va o'qituvchisining huquq hamda imtiyozlari.

25. Yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruxida tarbiyalash konsepsiyasida CHQBT va harbiy-vatanparvarlik ruhidagi tarbiyaviy ishlarning nazorati qanday olib boriladi.

26. Yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash Konsepsiyasi va uning mazmun-moxiyati.

27. Yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruxida tarbiyalash konsepsiyasida yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruxida tarbiyalashning maqsadi va asosiy vazifalari.

28. Yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruxida tarbiyalash tizimi va uning asosiy prinsiplari.

29. Yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruxida tarbiyalashning usul va shakllari.

30. Yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruxida tarbiyalash konsepsiyasida harbiy-vatanparvarlik ruxida tarbiyalashning bosqichlari va yo'nalishlari.

31. Yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruxida tarbiyalash konsepsiyasida harbiy-vatanparvarlik ruxida tarbiyalash samaradorligi va mezonlari.

32. Ta'lim muassasasi direktori, harbiy rahbar, CHQBT o'qituvchisi, ma'naviyat va ma'rifat ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari, jismoniy tarbiya o'qituvchisi, guruh rahbari va ta'lim muassasasi boshqa o'qituvchilarining majburiyatlari.

33. Ta'lim muassasasi va mudofaa-sport sog'lomlashtirish lagerlarida CHQBT bo'yicha mashg'ulotlarni tashkil qilish va o'tkazishga qo'yilgan asosiy talablar.

34. CHQBT o'quv dasturining talablari.

35. O'quv mashg'ulotlarini rejalashtirishning maqsad va vazifalari.

36. CHQBTni rejalashtirish va harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi bo'yicha boshqaruv hujjatlari.

37. Rejalashtirish bo'yicha CHQBT rahbari vazifalari.

38. HVT va OMI ni rejalashtirishga qo'yigan talablar.

39. XVT va OMI rejalashtirish turlari.

40. Chaqiriqqacha yoshlar tayyorgarligi rahbari va pedagogik jamoaning rejalarini amalga oshirishdagi asosiy vazifalari.

41. O'quv yurti ma'muriyati va CHQBT raxbarini rejalashtirish bo'yicha vazifalari.

42. O'quv muassasalarida ishlab chiqiladigan yillik rejalar va ularning mazmuni.

43. Chaqiriqqacha yoshlar tayyorgarligi bo'yicha mashg'ulotlar o'tkazishning asosiy shakllari.

44. Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fanini o'qitish uslublari.

45. O'quvchilar bilimi, CHQBT o'qituvchisi faoliyati va ta'lim muassasasida CHQBTning umumiy holatini baholash.

46. O'quv punklarida yoshlarni jismoniy tayyorgarlik holatini baholash tartibi.

47. Nazorat mashg'ulotlarini tashkil qilish va o'tkazish.

48. O'quvchilarning dasturni o'zlashtirganlik darajasi bo'yicha yakka tartibdagi bahosini aniqlash.

49. Harbiy rahbar va CHQBT o'qituvchisi tomonidan olib borilgan mashg'ulot sifatini baholash. Ta'lim muassasasida CHQBT ning umumiy holatini baholash.

50. DO'M(Y) uchun umumiy baholash.

51. O'quv jarayonini tashkil qilish bo'yicha ta'lim muassasasida ishlab chiqiladigan buyruqlar va ularni ma'zmuni.

52. CHQBTni rejalashtirish va harbiy vatanparvarlik tarbiyasi bo'yicha xujjatlar va ularga tariff bering.

53. CHQBTni rejalashtirish va harbiy vatanparvarlik tarbiyasi bo'yicha hujjatlar va ularni ishlab chiqish.

54. ChQBT fanini yuritishda hisob yuritish va hisobot xujjatlari, ularni ma'zmuni.

55. Bayonnomali hujjatlarini yuritish qanday amalga oshiriladi.

56. Ta'lim muassasalarida ro'yxatdagi (tabeldagi) buyumlari hisobini yuritish bo'yicha xujjatlar.

57. Qurol saqlash xonasini jihozlashga qo'yiladigan talablar.

58. Qurollarni ta'mirlashni tashkil etish.

59. Ro'yxatdagi buyumlar, ularni olish, saqlash, tarqatish va ta'mirlash.

60. Yagona to'siqlar yo'lagini umumiy tuzilishi.

61. ChQBT fanini ko'chma O'MB ga nimalar kiradi va ularni qisqacha ma'zmuni.

62. Yagona to'siqlar yo'lagidan o'tish mashqini bajarilish tartibi.

63. Dasturni o'rganish, mavzu va mashg'ulotlarning o'quv va tarbiyaviy maqsadlarini aniqlash.

64. Mashg'ulotga tayyorlanishda harbiy rahbarga nimalar tavsiya etiladi.

65. Harbiy xona (o'quv ob'ektlari)ni o'quv-texnik ta'minotini, ko'rgazmali va o'quv-texnika vositalarini tayyorlash.

66. Mashg'ulot rahbari yordamchisiga yo'riqnoma berish.

67. Yoshlarni chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorlash jarayonida o'quvchilar qanday bilim va malakalarga ega bo'lishi kerak.

68. Mas'ul organlar va jamoat tashkilotlarining asosiy vazifalari

69. CHQBT bo'yicha o'quvchilarning yillik va yakuniy bahosi.

70. Boshqaruv xujjatlari

71. O'quv qurollari, kichik kalibrli va pnevmatik miltiqlarni ehtiyotlashni, saqlashni, tashkil etish.

72. Tirlarning vazifasi, klasifikatsiyasi va turlari.

73. Kichik kalibrdagi va pnevmatik qurollardan otish tirlarini qurish asosi.

74. CHQBT ni rejalashtirish va vatanparvarlik tarbiyasi bo'yicha boshqaruv xujjatlari.

75. Harbiy xona (o'quv ob'ektlari)ni o'quv-texnik ta'minotini, ko'rgazmali va o'quv-texnika vositalarini tayyorlash.

76. CHXT dasturiga ko'ra xar bir o'quv yurtida qanday O'MB umumiy kompleksiga ega bo'lishi tavsiya etiladi.

77. Harbiy-vatanparvarlik tarbiya uchun ko'rgazmali targ'ibot vositalari haqida ma'lumot bering.

78. O'quv muassasasida o'quv moddiy bazasi xolatini qanday baxolanadi.

79. O'quv yurti o'quv-moddiy bazasi rivojlanishi va takomillashtirilishi perspektiv (besh yillik) rejasida qanday ma'lumotlar ko'rsatilgan.

80. Mashg'ulot (dars) pedagogik mazmunidagi vositalarning tutgan o'rni.

81. Amaliy mashg'ulotlar uchun mashg'ulot rahbari yordamchisiga yo'riqnoma berishning dolzarbligi

82. Harbiy qasamyod. Harbiy xizmatchilarning huquqlari, burch va majburiyatlari.

83. Harbiy unvonlar va farqlovchi belgilar.

84. Boshlang'ich harbiy unvonni berish tartibi.

85. Buyruq berish va bajarish tartibi mavzusidagi mashg'ulotlarni tashkil etish va olib borish uslubiyoti.

86. Askar (matros) ning majburiyatlari.

87. Kun tartibi va ichki tartib mavzusidagi mashg'ulotlarni tashkil etish va olib borish uslubiyoti.

88. Sutkalik naryad.

89. Vzvod bo'yicha posbonning majburiyatlari mavzusidagi mashg'ulotlarni tashkil etish va olib borish uslubiyoti.

90. Vzvod bo'yicha navbatchi majburiyatlari.

91. Intizom nizomining umumiy qoidalari.

92. Askar (matros) larga qo'llaniladigan rag'batlantirish va intizomiy ta'zirlar mavzusidagi mashg'ulotlarni tashkil etish va olib borish uslubiyoti.

93. Harbiy intizomni buzganlarga intizomiy taozir berish yullari. Intizomiy ta'zirlar.

94. Intizomiy ta'zir berish tartibi.

95. O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlarining Garnizon va qorovul xizmati nizomi.

96. Qorovul va uning tarkibi. Soqchi va uning majburiyatlari. Soqchining daxlsizligi mavzusidagimashg'ulotlarni tashkil etish va olib borish uslubiyoti.

97. O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari qo'shin turlari.

98. Quruqlikdagi qo'shinlar, havo hujumidan mudofaa qo'shinlari va harbiy havo kuchlari.

99. Maxsus qo'shinlar mavzusidagi mashg'ulotlarni tashkil etish va olib borish uslubiyoti.

100. Jang xaqida tushuncha.

101. Zamonaviy umumqushin jangining asosiy tamoyillari.

102. Umumqo'shin janginig tavsifi, uning maqsadi.

103. Umumqo'shin jangining asosiy turlari.

104. Askarning jangdagi majburiyatlari. Uning shaxsiy quroli va ekipirovkasi.

105. Motoo'qchi kichik guruhining tarkibi, qurollanishi va jangovor texnikasi.

106. Motoo'qchi kichik guruhining jangovor imkoniyatlari.

107. Mudofaadagi o't ochish pozitsiyasi to'g'risida tushuncha.

108. Joylardagi predmetlarni mudofaalanishga moslashtirish.

109. O't ochish sektorini tozalash va okopni niqoblash (ko'zdan yashirish).
110. Muxandislik jixozlari va pozitsiyani niqoblash.
111. Portlaydigan va portlamaydigan muhandislik to'siqlari.
112. BTR, pulemyotchilar, granatamyotchilar, avtomatchilar uchun jihozlangan okop namunalarini, shaxsiy tarkib uchun yopiq o'ralarni va qurilgan, jihozlangan transheyalarni xozirlash tartibi.
113. Yadro quroli va uning zararlovchi omillari.
114. Ommaviy qirg'in qurollarining turlari.
115. Kimyoviy qurol va uning zararlovchi omillari.
116. Bakteriologik (biologik) qurol va uning zararlovchi omillari.
117. Engil atletika sporti haqida tushuncha, ularning turlari.
118. Engil atletika uchun ochiq sport inshooti.
119. Engil atletika mashg'ulotlari uchun mo'ljallangan sport maydonlarining asosiy o'lchamlari va jixozlari.
120. Jarohat (yara) to'g'risida tushuncha, jarohatning turlari.
121. Jarohatlanganda birinchi tibbiy yordam.
122. Tibbiy bog'lam qo'yish va bog'lash uchun materiallar. Shaxsiy tibbiy bog'lash jamlanmasidan foydalanish qoidolari
123. Qurol yarog' vao'qdorilar bilan ishlaganda xavfsizlik choralari.
124. CHQTB rahbari tomonidan Radiatsion (nurlanishni aniqlovchi) kimyoviy razvedka (qidiruv) va dozimetrik (radiaktiv nurlanish darajasini o'lchash) nazorat qilish asbob-uskunalarini bilan ishlash mavzusida mashg'ulotlarni tashkillash va o'tkazish uslubiyoti.
125. O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlarining jangovar an'analari, ularning hozirgi bosqichda rivojlanishi. Harbiy qasamyod va uning qo'shinlar hayoti, o'qishi hamda jangovar faoliyatidagi ahamiyati.
126. Amaliy jismoniy tayyorgarlik ChQBTning asosiy bo'limi va o'quvchilar harbiy ta'limining ajralmas qismi. Amaliy jismoniy tayyorgarlik vositalari.
127. Sport o'yinlarini tashkillashtirish va o'tkazish uslubiyoti.
128. O'zbekiston Respublikasi "Favqulodda vaziyatlar vazirligini tuzish to'g'risida"gi farmoni.
129. Favqulodda vaziyatda Davlat tizimi strukturasi, uning darajasi va shakllanishi. Favqulodda vaziyatda Davlattizimining (FVDT) faoliyat ko'rsatish tartibi.
130. Favqulodda vaziyat (FV) tushunchasi. Favqulodda vaziyatni oldindan aniqlash. (monitoring, modellastirish, baholash).
131. Tabiiy xususiyatli favqulodda vaziyatlarda aholining harakatlari. FV boshlanishida, ro'y berganda va tugagandan keyin himoyalaniish usullari.
132. Texnogen xususiyatli favqulodda vaziyatlar tushunchasi. (transportlarda radiatsion va kimyoviy, portlash va yong'in xavfi bor ob'ektlar, energetik va kommunal tizimlar, gidrotexnik inshootlardagi halokatlar).
133. ChQTB rahbari tomonidan Kalashnikov avtomati va parchalanuvchi qo'l granatalarining umumiy tuzilishi va jangovar xususiyatlari mavzusida mashg'ulotlarni tashkillash va o'tkazish uslubiyoti.

134. Radioaktiv moddalar (RM)ning inson tanasiga etkazadigan salbiy ta'siriga tavsif.
135. Nurlanish dozasi, dozaning quvvati va uning o'lchov birligi haqida umumiy tushuncha.
136. Atrof muhitning radiaktiv zararlanishi (ifloslanishi).
137. Zararlanishning yo'l qo'yilishi mumkin bo'lgan me'yorlari.
138. Radioaktiv moddalardan himoyalaniish usullari.
139. Radioaktiv zararlangan hududda shaxsiy tarkibning harakatlanishi.
140. Zaharlovchi moddalarning (ZM) qo'llanishi (o'ldiruvchi, vaqtincha izdan chiqaruvchi va h.k.) hamda inson tanasiga ta'siriga ko'ra (asab va teriga ta'sir etuvchi, umumiy zaharlovchi, bo'g'uvchi va h.k.) tavsifi.
141. Zaharlovchi moddalarning zaharlovchi ta'siriga tavsif. Zaharlovchi moddalardan (ZM) himoyalaniish usullari.
142. Ta'lim muassasalari CHQBT rahbarining harbiy vatanparvarlik tarbiyasi bo'yicha majburiyatlari mavzusi bo'yicha mashg'ulotlarni tashkillash va o'tkazish.
143. O'quvchilarni CHQBT bo'yicha bilim mahorat va malakalarini nazorat qilish mezonlari.
144. Harbiy qismning (bo'linmaning) qurollanishi va jangovar texnikasi va harbiy xizmatchilarni yashash sharoiti bilan tanishtirish mavzusi bo'yicha mashg'ulotlarni tashkillash va o'tkazish.
145. Radiatsiyadan zararlanish kuchli ta'sir etuvchi zaharli moddalar bilan zararlanish va zaharli moddalar bilan zararlanishda birinchi tibbiy yordam ko'rsatish.
146. Tirlarni tuzilishi, joylashishi, jihozlanishi va ularga qo'yilgan talablar.
147. Vatan himoyasini shakllantirishning ma'naviy-ahloqiy asoslari.
148. CHQTB rahbari tomonidan quroldan otish asoslari va qoidolari mavzusida mashg'ulotlarni tashkillash va o'tkazish uslubiyoti.
149. O'rta maxsus ta'lim muassasalarida harbiy vatanparvarlik va ommaviy mudofaa ishlarini rejalashtirish.
150. Yuqumli kasalliklar. Ularni oldini olish va ularga qarshi kurash usullari.

Asosiy va qo'shimha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari (Internet saytlari) Asosiy adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi, 1992-yil.
2. "Umumiy harbiy majburiyat va harbiy xizmat to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasining Qonuni, 2002-yil.
3. O'zbekiston Respublikasining "Mudofaa Doktrina"si, 2018-yil.
4. O'zbekiston Respublikasining "Mudofaa to'g'risida"gi Qonuni, 1992-yil.
5. "Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlikni tashkil etish va uni amalga oshirish tartibi to'g'risida"gi Nizom, 2014-yil.
6. Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fanidan o'quv Dasturi, 2019-yil.

7. A.Yu. Sotvoldiev. "Chaqiruvga qadar xarbiy ta'limni tashkil etish va uning metodikasi" O'quv qullanma, I, II - qismlar, 2007-yil,

8. O.Ortiqov. "Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik" I qism, 2007-yil, o'quv qullanma.

9. B.B.G'ofurov. "Boshlang'ich umumqushin xarbiy tayyorgarlik bo'yicha" o'quv qullanma, II qism, 2005-yil.

10. O'R QK jismoniy tayyorgarlik bo'yicha qullanma, № 575 15.09. 2012-yil.

11. R.I.Latipov. "Qul jangi" metodik qullanma. TDPU 2005-yilelektron versiyasi.

12. I.I.Mamatov "Qushinlarning tabiiy ta'minlanishini tashkil qilish asoslari". O'quv qullanmama, Toshkent, 2004-yil.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. SH.M.Mirziyoev Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – Toshkent: "O'zbekiston", 2017. 488 b.

2. SH.M.Mirziyoev Yerkini va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo yetamiz. "O'zbekiston" HMIU. 2016-yil.

3. SH.M.Mirziyoev Qonun ustivorligi va inson ma'nafaatlarini ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston" HMIU, 2016-yil.

4. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustivor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi PF-4947 sonli Farmoni.

5. SH.M.Mirziyoev. "Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarliklar bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak" T.; O'zbekiston, 2017.

6. "Tibbiy bilim asoslari", o'quv qo'lanma, Toshkent, 2002-yil.

7. A.H.Бородиев, И.Голдштейн, Н.Самойлов.«Русский рукопашный бой», учебное пособие, Москва -2001г.

Axborot manbaalari

1. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali.

2. <http://portali.www.lex.uz/> O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.

3. <http://www.alfa-ac.ruwww.tir-laser.ruwww/>

4. <http://www.alfa-ac.ruwww.tir-laser.ruwww/>

2. HARBIY PSIXOLOGIYA VA PEDAGOGIKA ASOSLARI FANI BO'YICHA

O'quv fanining maqsad va vazifalari

Fanni o'qitishdan maqsad – Harbiy psixologiya va pedagogika asoslari fanini o'qitishdan maqsad – harbiy xizmatning avvalambor shaxsiy tarkibning jangovar va ma'naviy-ahloqiy tayyorgarligining ruhiy-pedagogik aspektlarini

o'rgatish. Jangchilar ruhiyati va harbiy jamoalar psixologiyasi asosini shakllantirishdir.

Fanning vazifasi– talabalarga harbiy psixologiya va pedagogika asoslari fanining asosiy prinsiplari, yo'nalishlaridan foydalanib yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash ko'nikmalarini hosil qilishdan iborat.

Fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakasiga qo'yiladigan talablar

Harbiy psixologiya va pedagogika asoslari fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida talaba:

-chaqiriqqacha, chaqiriq yoshidagi o'smirlarda va harbiy xizmatchilarda bilish jarayonlarini hisobga olish va rivojlantirish;

-harbiy faoliyat sharoitida shaxsiy tarkibning hissiyoti va irodasi;

-shaxsning psixik xususiyatlari va ularni chaqiriqqacha va chaqiriq yoshidagilar va harbiy xizmatchilar ta'lim-tarbiyasida hisobga olish;

-harbiy mahoratni shakllantirishning pedagogik asoslari to'g'risida tasavvurga ega bo'lishi;

-harbiy jamoa psixologiyasi va shaxsiy tarkibni jipslashtirishda ofitserlar faoliyatini hisobga olish;

-ko'p millatli harbiy jamoani shakllantirish va jipslashtirishning psixologik asoslari;

-guruhdagi o'zaro munosabatlar xarakterini o'rganish va tahlil qilish;

-O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlarida xizmat qilishga chaqiriqqacha va chaqiriqdagi yoshlarni psixologik tayyorlash;

-chaqiriqqacha va chaqiriqdagi yoshlarni o'qitishning mohiyati va tamoyillari;

-bo'linmalar shaxsiy tarkibini o'qitishning metod va shakllari;

-chaqiriqqacha va chaqiriq yoshidagi o'smirlar bilan individual tarbiyaviy ishlar olib borishni bilishi va ulardan foydalana olishi;

-guruhdagi o'zaro munosabatlar xarakterini o'rganish va tahlil qilish;

-kollektiv psixologiyasini mustaqil tahlil qila olish;

-chaqiriqqacha va chaqiriqdagi yoshlar shaxsiga va harbiy xizmatchilarga haqqoniy psixologik-pedagogik tavsifnoma bera olish;

-o'z pedagogik faoliyatini rejalashtirish;

-ta'lim muassasalarida o'qitish va tarbiyalashning zamonaviy metod va texnologiyalarini qo'llash;

-o'quvchilar bilimini baholash;

-ota-onalar, jamoa, o'quvchilar bilan yakka va guruh bo'lib ishlash ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

Fanning ta'limdagi o'rni

Ushbu fan mashg'ulotlarining asosi talabalarga chaqiriqqacha harbiy ta'lim berishda yoshlarni tarbiyalashda harbiy psixologiya va pedagogika asoslari fani yo'nalishlari bo'yicha foydalangan holda o'quvchilarni O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari xizmatiga tayyorlash, ularda armiyaga qiziqish, jangovar

holatlarda ruhiy tayyorlash metodlari va aspektlarini o'rgatish tizimining ajralmas bo'g'inidir.

"Harbiy psixologiya va pedagogika asoslari" fani bo'yicha qo'llaniladigan pedagogik texnologiyalar

Harbiy psixologiya va pedagogika asoslari fanini o'zlashtirishlari uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi informatsion pedagogik texnologiyalarni tadbiq qilish muhim ahamiyatga egadir. Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallar, elektron materiallar, virtual stendlar hamda mavzularga doir kino (video) filmlardan foydalaniladi. Ma'ruzava seminar darslarida mos ravishdagi ilg'or pedagogik texnologiyalardan foydalaniladi. Fan bo'yicha mashg'ulotlarni tashkil qilish va o'tkazish jarayonida turli stendlar, ko'rgazmali plakatlar, DVD, CD o'qish, kompyuter, multimedia jihozlaridan foydalangan holda va bevosita harbiy qismlar, o'quv muassasalardagi amaliy mashg'ulotlardan foydalaniladi.

HARBIY PSIXOLOGIYA VA PEDAGOGIKAASOSLARI fanidan savollar

1. Harbiy psixologiya fani. Psixika va ongning rivojlanish tarixi.
2. Harbiy psixologiya va pedagogika asoslarining predmeti va vazifalari.
3. Ko'nikma va malakalarni shakllantirish.
4. Psixik bilish jarayonlari, shaxs psixologiyasi to'g'risida tushuncha.
5. Shaxs shakllanishi, omillari va mohiyati.
6. Shaxsning psixologik tuzilishi.
7. Diqqat va tasavvur.
8. Harbiy faoliyatda tafakkur.
9. Harbiy xizmatchilardagi emotsiya, hissiyot va iroda.
10. Iroda va uni harbiy xizmatchilarda tarbiyalash yo'llari.
11. Ehtiyojlar irodaviy faollikning manbai.
12. Guruh shaxsiy tarkibini psixologik chiniqtirish bo'yicha komandirning vazifalari.
13. Shaxsining psixologik muammolari.
14. Harbiy xizmatchilardagi temperament va xarakterlar.
15. O'zbekiston Respublikasi fuqarolari xarakteriga xos bo'lgan umumiy jihatlar.
16. Qobiliyatlar, ularni harbiy xizmatchilarda rivojlantirish.
17. Harbiy psixologiyaning o'rganish metodlari.
18. Eksperiment va anketa metodlari.
19. Betaraf xarakteristikalarini umumlashtirish va faoliyat natijalarini tahlil qilish metodlari.
20. Jamoaning psixologik manzarasi.
21. Harbiy xizmatchilar o'rtasidagi munosabatlar.
22. Harbiy jamoalariga xos bo'lgan umumiy xususiyatlar.
23. Harbiy jamoalardagi ijtimoiy-psixologik muammolar.
24. Suitsidal xulq-atvor bu....

25. Ruhiy bemor va sog'lom shaxslardagi suitsidal xulq-atvorlar.
26. Suitsidal holatlarni oldini olishga qaratilgan chora-tadbirlar.
27. Harbiy faoliyatning maqsadi, motiv va vositalari.
28. Harbiy xizmatchilarining jangovar faoliyatning xususiyatlari.
29. Harbiy xizmatchilarining o'quv-jangovar faoliyati.
30. Tarbiyaning mazmuni va vazifasi.
31. Hozirgi sharoitda o'smir va harbiylar tarbiyasini dolzarbligi.
32. Vatanparvarlik tarbiyasi bu....
33. Axloqiy tarbiya bu....
34. Tarbiyaning hayot va harbiy faoliyat bilan bog'liqligi.
35. Harbiy xizmatchilarni va jamoani o'rganish usullari.
36. Harbiy jamoada va jamoa orqali tarbiyalash usullari.
37. Shaxsiy tarkibning axloqiy-ruhiy tayyorgarligi.
38. Psixologik tayyorgarlik bu... .
39. Shaxsiy tarkibni jangovar tayyorgarlik jarayonida psixologik chiniqtirish (tayyorlash).
40. Ta'lim jarayonining mohiyati, mazmuni va umumiy tavsifi.
41. Askarlar ta'limi jarayonining asosiy prinsiplari.
42. Ta'limning tashkiliy shakllari haqida tushuncha.
43. Shaxsiy tarkib harbiy mahoratini shakllantirishning psixologik-pedagogik asoslar.
44. Askarlar bilimi, ko'nikmasi va malakalarini tekshirish va baholash.
45. Shaxsiy tarkib tayyorligini tekshirish metodlari.
46. Tarbiya jarayonining metodologik asoslari.
47. Xavfsizlik, osoyishtalik va farovonlikning inson tarbiyasiga bog'liqligi.
48. Insonning nodir betakrorligi va milliy g'oya, milliy mafkuraning pedagogik asoslari.
49. Tarbiyada shaxs rivojlanishini amalga oshirishda ajdodlarimiz ilmiy merosining ahamiyati.
50. Tarbiya tamoyillari.
51. Tarbiyaning ilmiyligi
52. Tarbiyaning ongilligi.
53. Tarbiyada ishontirish
54. Tarbiyaning hayot va harbiy faoliyat bilan bog'liqligi
55. Tarbiyaning insonparvar va demokratik xarakteri
56. Tarbiyada vijdon, iroda, qat'iyatlik va ishonch.
57. Tarbiyada intizom, axloq va burch uyg'unligi.
58. Tarbiyaning yakka va uzluksizligi xarakteri.
59. Harbiy jamoada ijobiy namuna.
60. Jamoada va jamoa orqali tarbiya.
61. Vijdon erkinligi va ma'naviy javobgarlik tarbiyasi.
62. Harbiylarda ma'naviy-madaniy tarbiya.
63. Nafosat va go'zallik tarbiyasi.
64. Huquqiy tarbiya.
65. Jismoniy chiniqish va ruhiy tetiklik tarbiyasi.

66. Milliy tarbiya va uning ma'naviy mezonlari.
67. Harbiylarning ekologik tarbiyasi.
68. Tarbiya metodlari haqida tushuncha.
70. Xulq-atvor va faoliyatni rag'batlantirish metodlari.
71. Harbiy xizmatchilarning ma'naviy-intellektual sifatlarini baholash usullari.
72. Harbiy xizmatchilar hayotida ahloq masalasi.
73. Ofitserning o'zini-o'zi tarbiyalash metodi.
74. Ofitser o'zini-o'zi tarbiyalashda va mustaqil ta'lim olishning uslublari.
75. Tarbiyada o'zlikni anglash metodi.
76. Tarbiyada ahil-jamoa metodi.
77. Tarbiyada sodiq va sodiq do'st metodi.
78. Tarbiyada ishontirish metodi.
79. Tarbiyada rag'batlantirish bu....
80. Tarbiyada munozara.
81. Harbiy pedagogikaning ilmiy-tadqiqot metodlari.
82. Harbiy xizmatchilarning mustaqil tarbiya jarayoning mazmuni va maqsadi.
83. Harbiy xizmatchilarning mustaqil ta'lim jarayoning mazmuni va maqsadi.
84. Ofitser pedagogik madaniyatining mazmuni, uni shakllantirish va rivojlantirish.
85. Moddiy madaniyat va ma'naviy madaniyat bu....
86. Psixologik jihatdan pedagogik madaniyat va shaxsning pedagogik yo'naltirilganligi bu....
87. Keng dunyoqarash, yuksak axloqiylik, bilimdonlik, zukkolik va ziyolilik bu....
88. Pedagogik mahorat, yuksak muomala madaniyati, so'zlashish odobi, o'ziga nisbatan talabchanlik bu....
89. Mustaqil tarbiyaning metodlari bular....
90. Harbiylarda ilmiy dunyoqarashni tarkib toptirishning pedagogik shart-sharoitlari.
91. Namuna metodi bu....
92. Qo'lostidagilarni mustaqil ta'lim olishiga va o'zini-o'zi tarbiyalashga ofitserni rahbarlik ishidagi asosiy yo'nalishlar.
93. Pand nasihat yo'li bilan tarbiyalash metodi, shaxsiy ibrat metodi, maxtov-tavsif metodi va talab va jazo metodlari.
94. Shaxs ongini shakllantirish metodlari.
95. Xayol va xotira.
96. Harbiylar faoliyatida nutq.
97. Askarlardagi xarakteridagi xolerik, sangvinik, flegmatik, melanxolik temperamentlari.
98. Ijtimoiy fikr yoki jamoa fikri bu....
99. Harbiy jamoadagi ijtimoiy-psixologik muhitni belgilab beruvchi omil bo'lgan obro' (obro'-e'tibor yoki nufuz).

100. Shaxs faoliyati ishonchliligi va samaradorligining psixologik shart-sharoitlari.

Asosiy va qo'shimha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari (Internet saytlari)

Asosiy adabiyotlar

1. Ch.R.Nasriddinov "Harbiy psixologiya" Fan nashriyoti, Toshkent 2004-yil.
2. Q.Sotibaldiev, A.Karimjonov "Harbiy pedagogika" Sharq nashriyoti, Toshkent 2005-yil.
3. Q.Satibaldiev "Harbiy psixologiya va pedagogika asoslari" TDPU nashriyoti, Toshkent 2003-yil.
4. A.S.Abduqodirov, G'.Ahmedov Harbiy xizmat axloqi. O'quv qo'llanma Sharq nashriyoti, Toshkent 2007-yil.
5. A.Beknazarov, F.Akramova, H.Quvondiqov "Psixodiagnostika" o'quv qo'llanma, O'R MV nashriyoti, Toshkent 2018-yil.
6. Ch.R.Nasriddinov "Suitsid: muammo va echimlar" o'quv-uslubiy qo'llanma, Sharq nashriyoti, Toshkent 2005-yil.
7. O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari Umumharbiy Nizomlari, Sharq nashriyoti, Toshkent 2018-yil.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. SH.M.Mirziyoyev Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. T: O'zbekiston, 2016-yil.
2. SH.M.Mirziyoyev Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. T.: O'zbekiston, 2017-yil.
3. SH.M.Mirziyoyev Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. T. O'zbekiston, 2016-yil.
4. SH.M.Mirziyoyev Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz. T. O'zbekiston, 2017-yil.
5. Boshqaruv faoliyati asoslari: O'quv qo'llanma. J.S.Sayjalalov va boshqalar O'zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligi. T. Sharq, 2006-yil.
6. O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlarining Umumharbiy nizomlari "O'zbekiston", 1996-yil.
7. К.Сатибалдиев «Основы военной психологии и педагогики». Текст лекций. 2000 г.
8. T.Inoyatov "Vatangaxizmat – muqaddasburch", 2002-yil.
9. "Axborot-psixologik xurujlar va ma'naviy tahdidlar". T. Sharq, 2015-yil.
10. I.M.Saidov Harbiy psixologiya va pedagogika asoslari darslik Farg'ona 2021-yil.
11. A.X.Mamadlimov, A.O.Uzaqov, A.M.Toshpo'latov Harbiy psixologiya va pedagogika asoslari, o'quv qo'llanma Farg'ona 2021-yil.

Axborot manbaalari

1. https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjqnMry0KP-AhVqxIsKHdOHBXMQFnoECBcQAQ&url=http%3A%2F%2Ffreja.tdpu.uz%2Fshaxsiyreja%2Fcontent%2F120%2Fhtml%2F10215%2F1_mavzu_psi_predmetidocx.htm&usg=AOvVaw3I2KOa6STFL44ZtjnvZWHI
2. <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjqnMry0KP-AhVqxIsKHdOHBXMQFnoECAsQAQ&url=https%3A%2F%2Flibrary.samdu.uz%2Fdownload%2F13981&usg=AOvVaw1Fu1dpfkUshwzgnomno-4m>
3. <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjYicHt0aP-AhXkh4sKHcAiDkkQFnoECA0QAQ&url=https%3A%2F%2Ffayllar.org%2Fmavzu-diqat-va-xotira-fan-umumiy-psixologiya-bajardi-dadajo.html%3Fpage%3D6&usg=AOvVaw1HYIxq9HkQ7FDhpqAL2zMA>
4. <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiGocG70qP-AhUNtYsKHU6TAEQQFnoECA8QAQ&url=https%3A%2F%2Fcyberleninka.ru%2Farticle%2Fno%2Fharbiy-xizmatchilar-shaxsida-stressni-namoyon-bo-lishining-ijtimoiy-psixologik-xususiyatlari&usg=AOvVaw3yEnJ-qBz9JioZRVqrqchJ>
5. <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwj7wfDM0qP-AhWmlosKHfP-BuEQFnoECAsQAQ&url=https%3A%2F%2Ffayllar.org%2Ftr-nomi-beti.html%3Fpage%3D2&usg=AOvVaw1Sku9wFLDkVnt10GDVTrkK>
6. www.konkurentov.net/psixologiya_i_pedagogika_voennaya_psixologiya

3. HARBIY RAXBAR MAHORATI VA ETIKASI FANI BO'YICHA

Ushbu dastur harbiy rahbar mahorati va etikasi fanining mohiyati mazmuni, Qurolli Kuchlarimizda keng ko'lamdagi islohotlar olib borilayotgan hozirgi davrda bo'lg'usi zahiradagi ofitserlardan nafaqat o'z kasbining ustasi bo'lish, shu bilan birga ularga yuksak axloqiy-ma'naviy xislatlarga ega bo'lgan kadrlarni tayyorlashni o'z ichiga oladi.

O'quv fanining maqsadi va vazifalari

Harbiy rahbar mahorati va etikasi fanining maqsadi - talabalarni Qurolli Kuchlarimizda keng ko'lamdagi islohotlar olib borilayotgan hozirgi davrda bo'lg'usi zahiradagi ofitserlardan nafaqat o'z kasbining ustasi bo'lish, shu bilan birga ularga yuksak axloqiy-ma'naviy xislatlarga va pedagogik qobiliyatlarga ega bo'lgan kadrlarni tayyorlash bo'yicha tushunchalar berish.

Fanning vazifasi – talabalarga o'quv mashg'ulotlarini olib borishda harbiy rahbar mahorati va etikasi fani yetakchi o'rin egallaydi. Harbiy rahbar mahorati va etikasi fani bo'lg'usi bakalavrlarni (rezervdagi ofitserlarni) rahbar mahorati

haqidagi bilimlar bilan qurollantirish, ularda O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari ofitseri uchun zarur bo'lgan rahbar mahorat sifatlarini shakllantirish o'quv fanining vazifasi hisoblanadi.

Fan bo'yicha talabalarning bilimiga, ko'nikma va malakasiga qo'yiladigan talablar

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- Vatan himoyachilarida harbiy pedagogik faoliyat haqida tushuncha, harbiy rahbar mahorati va etikasida pedagogik qobiliyatning roli, harbiy rahbar mahoratining mazmuni, uni shakllantirish va takomillashtirish va harbiy rahbar faoliyatida pedagogik qobiliyat to'g'risida **tasavvurga ega bolishi**;

- O'quvchi yoshlar guruhlarida va harbiy jamoalarda ma'naviy munosabatlarni muvofiqlashtirish, harbiy rahbar pedagogik mahorati va uni amaliyotda qo'llay olish, pedagogik qobiliyatning harbiy rahbar mahoratida tutgan roli va, axloqiy xulq-atvor mezonlarini belgilay olishni bilishi va ulardan foydalana olishi;

- ilmiy va kasbiy adabiyotlar bilan mustaqil ishlash, ommabob maqolalar yozish, axborotlar tayyorlash va uzatish **ko'nikmalarga ega bo'lish kerak**.

Fanning o'quv rejasidagi boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi va uslubiy jihatdan uzviy ketma-ketligi

Fanning o'quv rejadagi boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi, uslubiy jihatdan uzviy va ketma-ketligi.

Harbiy rahbar mahorati va etikasi majburiy fani hisoblanib 5-semestrda o'qitiladi. Fanni o'qitishda harbiy pedagogika va psixologiya, harbiy vatanparvarlik tarbiyasi, pedagogik mahorat va pedagogik texnologiya fanlaridan egallangan bilimlarga asoslaniladi.

HARBIY RAXBAR MAHORATI VA ETIKASI fanidan savollar

1. Pedagogik takt nima?
2. Pedagogik taktning asosini nima tashkil etadi?
3. Taktli ofitser qanday raxbar?
3. O'qituvchining kasbiy axloqiga M.Ochilov qanday ta'rif beradi?
4. Tarbiyachi ofitserga nisbatan qo'yiladigan axloqiy talablar qanday bo'lishi lozim?
5. Qobiliyat nima?
6. Pedagogik qobiliyatlarning qanday turlari mavjud?
7. Ilmiy bilish qobiliyati nima?
8. Tashkilotchilik qobiliyati nima?
9. Didaktik qobiliyat nima?
10. Tushuntira olish qobiliyati nima?
11. Muomala (kommunikativ) qobiliyat nima?
12. Kuzatuvchanlik qobiliyati nima?

13. Nutq qobiliyati (nutq texnikasi) nima?
14. Obro' ortira olish qobiliyati nima?
15. Kelajakni ko'ra bilish qobiliyati nima?
16. Diqqatni taqsimlay olish qobiliyati nima?
17. Uqtira olish (suggestiv) qobiliyat nima?
18. Konstruktiv qobiliyat nima?
19. Kreativ qobiliyat nima?
20. Reflektiv qobiliyat nima?
21. Perseptiv qobiliyat nima?
22. Ofitserning pedagogik qobiliyatlarini rivojlantirish uchun nima talab qilinadi?
23. Pedagogik qobiliyatlarni rivojlantirish uchun qanday bilimlarni puxta egallash lozim?
24. Axloqiy-ruhiy tuyg'u qanday xosil bo'ladi?
25. Harbiy pedagogning axloqiy e'tiqodi deganda nimani tushunasiz?
26. Axloqiy bilimlar va axloqiy qarashlar nima?
27. Pedagogik mahoratining shakllanishi va takomillashuviga qanday erishiladi?
28. "Pedagogik mahorat" fani bu nimani o'rgatuvchi fan?
29. Ko'nikma- nima?
30. Mamlaka- nima?
31. Emotsiya nima?
32. Madaniyat so'zi- nima ma'noni anglatadi?
33. Adabiyotlarda madaniyat qanday ikki guruhga bo'lingan?
34. Qiyofa- nima?
35. Eksperiment- nima?
36. Pedagogik texnika – nima?
37. Temperament- nima?
38. Diksiya - nima?
39. Ritmika - nima?
40. Nafas texnikasi nimaga yordam beradi?
41. Pedagogning osankasi deganda– nima tushuniladi?
42. Mimika - nima?
43. Pantomimika - nima?
44. Muloqot o'zi nima?
45. Millat so'ziga tarif bering?
46. Millat so'zi qanday uchta ma'noni anglatadi?
47. Qur'onda millat haqida nima deyilgan?
48. Evropa adabiyotida qo'llaniladigan «natsiya» so'zi nimani anglatadi?
49. O'zbek xalqi nimasi bilan jahon xalqlarini o'ziga rom va mahliyo etib kelmoqda?
50. Milliy ruhiyat nima?
51. Mentalitet so'ziga ta'rif bering?
52. «Mentalitet» so'zi lotinchadan tarjima qilinganda qanday ma'nolarni bildiradi?

53. Milliy an'analarga ta'rif bering?
54. Milliy qadriyatlarga ta'rif bering?
55. Qadriyatlar tushunchasiga ta'rif bering?
56. O'zbek xalqining qadriyatlarini ta'riflab bering?
57. Munosabat nima?
58. Rasmiy muloqotga ta'rif bering?
59. Norasmiy muloqotga ta'rif bering?
60. Muloqot mavzui va yo'nalishiga ko'ra qanday turlarga bo'linadi?
61. Ijtimoiy yo'naltirilgan muloqotga ta'rif bering?
62. Guruhdagi predmetga yo'naltirilgan muloqotga ta'rif bering?
63. SHaxsiymuloqotga ta'rif bering?
64. Pedagogik muloqot muloqotga ta'rif bering?
65. Muloqotning psixologik tizimiga ko'ra uni qanday qismlarga bo'lish mumkin?
66. Muloqotning kommunikativ tomoniga ta'rif bering?
67. Dialogik nutqning mazmuni nimadan iborat?
68. Monologik nutqning mazmuni nimadan iborat?
69. Muloqot texnikasi deganda nima tushuniladi?
70. Muloqotning interaktiv tomoniga ta'rif bering?
71. Muloqotning perseptiv tomoniga ta'rif bering?
72. Identifikatsiya nima?
73. Refleksiya nima?
74. Stereotipizatsiya nima?
75. Muloqotning aloqa o'rnatuvchi funksiyasiga ta'rif bering?
76. Muloqotning o'zaro axborot almashuvchi funksiyasiga ta'rif bering?
77. Muloqotning rag'batlantiruvchi funksiyasiga ta'rif bering?
78. Muloqotning tartibga soluvchi funksiyasiga ta'rif bering?
79. Muloqotning tushunishni ta'minlovchi funksiyasiga ta'rif bering?
80. Muloqotning his-hayajonini uyg'otuvchi funksiyasiga ta'rif bering?
81. Muloqotning munosabat o'rnatuvchi funksiyasiga ta'rif bering?
82. Muloqotning ta'sir o'tkazuvchi funksiyasiga ta'rif bering?
83. Psixologik ta'sirning uchta qanday vositasi bor?
84. Verbal ta'sirga ta'rif bering?
85. Paralingvistik ta'sirga ta'rif bering?
86. Noverbal (nutqsiz) ta'sirga ta'rif bering?
87. Nutq deganda nima tushuniladi?
88. Nutqning aniqligi deganda nima tushuniladi?
89. Nutqning tozaligi deganda nima tushuniladi?
90. Nutqning ta'sirchanligi deganda nima tushuniladi?
91. Disput qanday ma'noni anglatadi?
92. Diskussiyaqanday ma'noni anglatadi?
93. Debatlar qanday ma'noni anglatadi?
94. Bahs qanday ma'noni anglatadi?
95. Polemika qanday ma'noni anglatadi?
96. Nutq qurilishining deduktiv yo'liga ta'rif bering?

97. Nutq qurilishining *induktiv* yo'liga ta'rif bering?
98. Nutq qurilishining *jamlangan* yo'liga ta'rif bering?
99. Nutq qurilishining *tizimli* yo'liga ta'rif bering?
100. Harbiy pedagogik mahorat asoslari kimlarga mo'ljallangan?

**Asosiy va qo'shimha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari
(Internet saytlari)**

Asosiy adabiyotlar

1. A.Sotib-Oldiyev. A.Karimjonov. Harbiy pedagogika, Sharq. T.: -2005.
2. Harbiy raxbar maxorati A.Mamodolimov Darslik..2021yil.
3. Xoliqov A. Pedagogik mahorat, T.: Iqtisod-moliya, 2011.
4. Mirziyoyev Sh.M. "Erkin va-farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz" T.; O'zbekiston, 2016.
5. Mirziyoyev Sh.M. "Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz" T.; O'zbekiston, 2017.
6. Mirziyoyev Sh.M. "Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlashyurt laraqqiyoti va xalq faravonligining garovi" T.; O'zbekiston, 2017.
7. Mirziyoyev Sh.M. "Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak" T.; O'zbekiston, 2017.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Kadrlar tayyorlash milliy dasturi// Barkamol avlod O'zbekiston taraqqiyotining poydevori. T.: Sharq. 1997.
2. O'zbekiston Respublikasining "Umumharbiy majburiyat va harbiy xizmat io,grisida"gi qonuni. Toshkent 2003 u
3. Karimova V. "Mustaqil fikrlash" metodik qolanma. -T.: - 2000 u.

Axborot manbaalari

1. Lib FDU.uz Chaqiriqqacha harbiy tayyorgarlik.L.K.
2. www.gov. Uz O'zbekiston Respublikasi hukumati portal.
3. www. Ziyonel. Uz Chaqiriqqacha harbiy tayyorgarlik.
4. www.edu. Uz Chaqiriqqacha harbiy tayyorgarlik.

**4. HARBIY VATANPARVARLIK TARBIIYASI NAZARIYASI
FANI BO'YICHA**

Ushbu dastur harbiy vatanparvarlik tarbiyasining mohiyati mazmuni, ularning shakllari, mavzuli kechalar yurtimizning shon-shuxrati muzeylariga tashrif buyurish, faxriylar bilan uchrashuvlar o'tkazish va sport o'yinlarini tashkil qilish va o'tkazish masalalarini qamraydi.

O'quv fanining maqsadi va vazifalari

Harbiy vatanparvarlik tarbiyasi fanini o'qitishdan maqsad - talabalarni harbiy rahbar mutaxassisligiga tayyorlashda ularga mashg'ulot va darsdan tashqari

vaqtlarda bo'lajak Vatan ximoyachisi bo'lgan yoshlarga Qurolli Kuchlar safidagi harbiy xizmat bo'yicha bilim, ko'nikma va malakani shakllantirishdir.

Fanning vazifasi – talabalarga harbiy vatanparvarlik tushunchasi uning tamoyillari, asosiy yo'nalishlari, harbiy vatanparvarlik bo'yicha o'tkaziladigan tadbirlarning forma va metodlarini o'rgatishdan iborat.

**Fan bo'yicha talabalarining bilimiga, ko'nikma va malakasiga
qo'yiladigan talablar**

Ushbu fanni o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

- akademik litsey, kasb- hunar kollejlari va o'rta maxsus ta'limi o'quv maskanlari o'quvchilarining harbiy vatanparvarlik tarbiyasi, uni yoshlarning chaqiriqqacha boshlang'ich tayyorgarlik mashg'ulotlari va darsdan tashqari vaqtlarda tadbirlar o'tkazish forma va metodlarini; ommaviy ximoya va sport ishlarini tashkil qilish va o'tkazish metodikasini, o'quv yurtlari va mudofaa sport sog'lomlashtirish lagerlaridagi o'quv dala yig'inlarida "Yoshlarning chaqiriqqacha boshlang'ich tayyorgarligi" kursining yakuniga bag'ishlangan harbiy sport o'yinlari va bayramlarini tashkil qilish va o'tkazish metodikasini **bilishi kerak**;

- talaba o'rta - maxsus ta'lim o'quv yurtlari o'quvchilari harbiy vatanparvarlik tarbiyasi tadbirlarini o'tkazish; o'zbek xalqining mehnat shuxrati joylari va tarixiy obidalarga safarlar uyushtirish; urush va mexnat faxriylari, Qurolli Kuchlar vakillari bilan uchrashuvlar o'tkazish; o'quvchilar bilan harbiy vatanparvarlik tarbiyasi mavzusi bo'yicha nazariy konferensiyalar, suhbat va munozaralar o'tkazish **ko'nikmalariga ega bo'lishlari kerak**;

- talaba harbiy sport o'yinlarini o'tkazish; harbiy bilim yurtlariga o'qishga kirish uchun nomzodlar tanlash va ular bilan ishlash; harbiy ish asoslarini o'rgatuvchi texnik to'garaklarga rahbarlik qila olishni amalda qo'llay olish **malakalariga ega bo'lishlari kerak**.

**Fanning o'quv rejasidagi boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi va
uslubiy jihatdan uzviy ketma-ketligi**

Harbiy vatanparvarlik tarbiyasi fani umumkasbiy fan xisoblanib, 5-semestrda o'qitiladi. Dasturni amalga oshirish uchun o'quv rejasida rejalashtirilgan matematik va tabiiy (informatika va axborot texnologiyalari, anatomiya, odam fiziologiyasi), umumkasbiy (umumiy psixologiya, umumiy pedagogika, harbiy psixologiya va pedagogikaasoslari, umumharbiy nizomlar harbiy qismda tarbiyaviy ishlar metodikasi va h.k.) va ixtisoslik (ofitser-harbiy rahbar etikasi, gumanitar xuquq va h.k.) fanlari bilan o'zaro bog'liq.

**HARBIY VATANPARVARLIK TARBIIYASI NAZARIYASI
fanidan savollar**

1. Harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi asoslari fanini o'rganish predmeti, vazifalari va mazmuni.

2. Harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi-yoshlar umumiy tarbiyasining tarkibiy qismidir.

3. Harbiy- vatanparvarlik tarbiyasining nazariy va uslubiy asoslari.

4. Harbiy-vatanparvarlik tarbiyasini tashkil etishning asosiy yo'nalishlari.

5. «Vatan», «Vatanparvarlik» tushunchsi.

6. Vazirlar Mahkamasining 2023 yil 29 ieun 267-sonli qarori.

7. O'rta ta'lim o'quv yurtlarida harbiy-vatanparvarlik tarbiyasining maqsadi, mazmuni va vazifalari.

8. Vatan himoyachisiga qo'yilgan umumiy va maxsus talablar.

9. Harbiy- vatanparvarlik tarbiyasining tamoyillari, shakl va uslublari.

10. Yoshlarning harbiy-vatanparvarlik tarbiyasiga rahbarlik.

11. Vatan himoyachisiga qo'yilgan umumiy talablar.

12. Vatan himoyachisiga qo'yilgan maxsus talablar.

13. Harbiy-vatanparvarlik tarbiyasining asosiy tamoyillari.

14. Harbiy-vatanparvarlik tarbiyasining shakl va uslublari.

15. Yoshlarning harbiy-vatanparvarlik tarbiyasiga rahbarlik. O'quv yurti direktorining vazifalari.

16. Yoshlarning harbiy-vatanparvarlik tarbiyasiga rahbarlik. Direktorning ma'naviy va ma'rifiy ishlar bo'yicha o'rinbosarining vazifalari.

17. Yoshlarning harbiy-vatanparvarlik tarbiyasiga rahbarlik. Sinf rahbari va fan o'qituvchilarining vazifalari.

18. Yoshlarning harbiy-vatanparvarlik tarbiyasiga rahbarlik. Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik rahbarining vazifalari.

19. Ommaviy-mudofaa ishlarining vazifasi, maqsad va yunalishlari. Harbiy ta'lim rahbarining harbiy ish asoslari bo'yicha to'garaklarni tashkillashdagi o'rni va vazifalari.

20. Ommaviy-mudofaa ishlarining shakl va uslublari. Ommaviy-mudofaa ishlari oyligi va haftaligini tashkillash va o'tkazish.

21. Ommaviy-mudofaa ishlari bo'yicha harbiy-sport musobaqalarini tashkillash va o'tkazish.

22. Mudofaa-sport sog'lomlashtirish oromgohlarida o'quvchilarning harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi tadbirlarining mazmun va yo'nalishlari.

23. Yoshlarni vatanparvarlik ruhida va jismoniy tarbiyalash hamda chaqiriluvchilarni harbiy-texnik mutaxassisliklar bo'yicha tayyorlash tartibini takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida.

24. Harbiy-vatanparvarlik va ommaviy-mudofaa ishlarini rejalashtirishga qo'yilgan asosiy talablar.

25. O'quv yurtining chaqiriqqa qadar boshlang'ich tayyorgarlik o'qituvchisi va pedagogik jamoasining harbiy-vatanparvarlik va ommaviy-mudofaa ishlari rejalarni amalga oshirishdagi vazifalari.

26. Harbiy-vatanparvarlik va ommaviy-mudofaa ishlarini Perspektiv rejalashtirish turi.

27. Harbiy-vatanparvarlik va ommaviy-mudofaa ishlarini Yillik rejalashtirish turi.

28. Harbiy-vatanparvarlik va ommaviy-mudofaa ishlarini Oylik rejalashtirish turi.

29. O'quv yili uchun o'rta maktabo'quvchilarning CHQBT mashg'ulotlari va harbiy-vatanparvarlik tarbiyasini tashkillash bo'yicha Yillik ish rejasi.

30. CHQBT va o'quvchilarning harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi samaradorligi va sifatini oshirish.

31. Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fanini yakunlanishiga bag'ishlangan harbiy-sport bayramini tashkillash va O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari oliy harbiy bilim yurtlariga nomzodlar tanlash bo'yicha 11-sinf o'quvchilari bilan o'tkaziladigan tadbirlar REJASI.

32. O'quvchilarning harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi bo'yicha Harbiy qism va o'quv yurtining HAMKORLIK va o'rta umum ta'lim maktabining harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi bo'yicha ommaviy-mudofaa ishlari oyligi REJASI

33. An'analar, ularning kelib chiqishi va shakllanishi.

34. O'zbekiston xalqi va Qurolli Kuchlarining jangovar an'analari.

35. Ajdodlar an'analariga sodiqlik-o'quvchi Yoshlar va O'zbekiston jangchilarining faxrli burchidir.

36. Sayohat turlarining klassifikatsisi.

37. Jangovar va mehnat shuhrati joylariga sayohatlar uyushtirishning maqsad va vazifalari.

38. Sayohatlarni tashkillash va o'tkazish tartibi. Sayohat davomida xavfsizlik qoidalari.

39. Sayohatlarni tashkillash va o'tkazishda CHQBT rahbarining roli.

40. Sayohat yo'nalishini tanlash, sarf-harajatlar va sayohat guruhi a'zolarining vazifalari.

41. Tematik kechalarni tashkillash va o'tkazish uslubiyoti.

42. Urush va mehnat faxriylari bilan uchrashuvlar tashkillash va o'tkazish uslubiyoti.

43. Faxriylar bilan uchrashuvlarning tarbiyaviy ahamiyati.

44. Nazariy konferensiyalarni o'tkazishning maqsad va vazifalari.

45. Konferensiya rejasini ishlab chiqish tartibi.

46. Rahbar va o'quvchilarning konferensiyaga tayyorgarligi.

47. Nazariy konferensiyani o'tkazish tartibi.
48. Harbiy-vatanparvarlik mavzusi bo'yicha ma'ruza, doklad va referatlar yozish uchun qo'yilgan talablar.
49. Ma'ruzaga tayyorgarlik bosqichlari. Adabiyotlarni tanlash va ularni o'rganish.
50. Ma'ruzani bayon qilish uslubiyoti.
51. Yoshlarning harbiy-vatanparvarlik tarbiyasida badiiy adabiyotning ahamiyati.
52. Harbiy-vatanparvarlik tarbiyasida kino, teatr va tasviriy san'atning tutgan roli.
53. Tasviriy san'atda Vatan himoyachilari mavzusi talqini.
54. Jangovar va mehnat shuhrati muzeylarini tashkillashning maqsad va vazifalari.
55. O'quv yurtlarida muzeylarni tashkillash va uni ro'yxatdan o'tkazish tartibi.
56. Pedagogik jamoa va CHQBT rahbarining muzey ishlarini tashkillashdagi vazifalari.
57. Aholining jismoniy tayyorgarligi va salomatligi darajasini belgilovchi «Alpomish» va «Barchinoy» maxsus testlarini qabul qilish va musobaqalarini o'tkazish tartibi to'g'risidagi NIZOM. Umumiy qoidalar. Maxsus testlarning maqsadi va vazifalari.
58. Aholining jismoniy tayyorgarligi va salomatligi darajasini belgilovchi «Alpomish» va «Barchinoy» maxsus testlarini qabul qilish va musobaqalarini o'tkazish tartibi to'g'risidagi NIZOM. Maxsus testlarning tizimi.
59. Aholining jismoniy tayyorgarligi va salomatligi darajasini belgilovchi «Alpomish» va «Barchinoy» maxsus testlarini qabul qilish va musobaqalarini o'tkazish tartibi to'g'risidagi NIZOM Musobaqa ishtirokchilarining natijalarini aniqlash MEZONLARI 6 — 8 yoshdagilar.
60. Aholining jismoniy tayyorgarligi va salomatligi darajasini belgilovchi «Alpomish» va «Barchinoy» maxsus testlarini qabul qilish va musobaqalarini o'tkazish tartibi to'g'risidagi NIZOM. Musobaqa ishtirokchilarining natijalarini aniqlash MEZONLARI 9-10 yoshdagilar.
61. Aholining jismoniy tayyorgarligi va salomatligi darajasini belgilovchi «Alpomish» va «Barchinoy» maxsus testlarini qabul qilish va musobaqalarini o'tkazish tartibi to'g'risidagi NIZOM Musobaqa ishtirokchilarining natijalarini aniqlash MEZONLARI 11-12 yoshdagilar.
62. Aholining jismoniy tayyorgarligi va salomatligi darajasini belgilovchi «Alpomish» va «Barchinoy» maxsus testlarini qabul qilish va musobaqalarini

o'tkazish tartibi to'g'risidagi NIZOM Musobaqa ishtirokchilarining natijalarini aniqlash MEZONLARI 13 — 15 yoshdagilar.

63. Aholining jismoniy tayyorgarligi va salomatligi darajasini belgilovchi «Alpomish» va «Barchinoy» maxsus testlarini qabul qilish va musobaqalarini o'tkazish tartibi to'g'risidagi NIZOM Musobaqa ishtirokchilarining natijalarini aniqlash MEZONLARI 16-17 yoshdagilar.

64. «Alpomish» va «Barchinoy» maxsus testlarini o'tkazish bo'yicha tashkiliy-metodik ko'rsatmalar.

65. «Alpomish» va «Barchinoy» ko'krak nishonlari bilan taqdirlash to'g'risidagi NIZOM.

66. «Alpomish» ko'krak nishoni va guvohnomasining tavsifi.

67. Yoshlarning vatanparvarlik tuyg'usini shakllantirishda milliy g'oya targ'iboti.

68. Yosh avlodni ma'naviy-ahloqiy va vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda Sohibqiron Amir Temur faoliyatining ahamiyati.

69. Qorovul xizmatini tashkil etish, qorovul xizmatini o'tashga tayyorgarlik joyi, sutkalik naryad, uni tarqatish.

70. Qorovul xizmatini o'tash uchun shaxsiy tarkib tayyorgarligi.

71. Jangovar tayyorgarlikni tashkil etish va o'quv joylari

72. Harbiy qism binolari va o'quv-moddiy bazasi.

73. Askarlar yotoqxonasiga qo'yilgan talablar.

74. Harbiy qismda bo'lishning maqsadi, vazifalari, mazmuni.

75. O'zbekiston Respublikasining harbiy bilim yurtlari va ulardagi mutaxassisliklar yo'nalishlari.

76. O'zbekiston respublikasining o'zbekiston oliy harbiy aviatsiya bilim yurti.

77. Mudofaa vazirligining axborot kommunikatsiya texnologiyalari va aloqa harbiy instituti.

78. Harbiy bilim yurtlariga qabul qoidalar.

79. O'zbekiston Respublikasi oliy harbiy bilim yurtlarida o'qish istagini bildirgan fuqaro yoshlaridan iborat nomzodlarga qo'yilgan talablar.

80. O'zbekiston Respublikasi Oliy harbiy bilim yurtlarida o'qish istagini bildirgan shaxslarning imtiyoz va huquqlari.

81. Harbiy kasblarga yo'naltirish ishlarining asosiy maqsad va vazifalari.

82. Yoshlarga harbiy kasblar haqida ma'lumot berishning asosiy shakllari.

83. Yoshlarni harbiy kasblarga yo'naltirishda harbiy-vatanparvarlik tarbiyasining roli.

84. Harbiy kasblarga yo'naltirish ishlarining asosiy shakllari.

85. «Shunqorlar» musobaqasining asosiy maqsad vazifalari va tashkil qilish.
86. "Shunqorlar" musobaqalariga rahbarlik va qatnashchilari.
87. "Shunqorlar" musobaqalariga yosh armiyachilarning vzvodda va guruhdagi ma'naviy- axloqiy va siyosiy tayyorgarliklari.
88. "Shunqorlar" musobaqalarida Otish tayyorgarligi. Harbiy intizom. Saf tayyorgarligi.
89. "Shunqorlar" musobaqalarida harbiy topografiya va harbiy texnika. Fuqaro himoyasi bo'yicha tayyorgarliklari.
90. "Shunqorlar" musobaqalarida tibbiy-sanitar tayyorgarlik. Jismoniy tayyorgarlik.
91. «Shunqorlar» harbiy-sport musobaqalarini o'tkazish muddatlari, joyi va musobaqalarga hakamlik qilish.
92. "Shunqorlar" musobaqalarida g'oliblarni aniqlash va taqdirlash va musobaqalarda qatnashish tartibi.
93. "Shunqorlar" musobaqalariga jamoalar tayyorlab keladigan atributlar va ularga qo'yiladigan talablar.
94. O'quv yurtlarida CHQBT fanini yakunlanishiga bag'ishlab o'tkaziladigan harbiy- sport bayramlarining maqsad va vazifalari.
95. Harbiy- sport bayramlariga tayyorgarlik bosqichlari.
96. Harbiy- sport bayramlarida o'tkaziladigan musobaqalar ro'yxati.
97. Harbiy- sport bayramini o'tkazish tartibi.
98. Harbiy-sport bayramlarini tashkillashda CHQBT rahbarining vazifalari.
99. Harbiy-sport bayramini o'tkazish uslubiyoti.
100. O'zbekiston respublikasi prezidentining qarori «VATAN TAYANCHI» bolalar va o'smirlar harbiy-vatanparvarlik harakati faoliyatini tashkil etish to'g'risida.

Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari

(Internet saytlari)

Asosiy adabiyotlar

1. Sotvoldiev A.Yu "Chakiruvga qadar harbiy ta'limni tashkil etish va uning metodikasi" O'quv qo'llanma I qism. Toshkent - 2007 y.
2. Sotvoldiev A.Yu "Chakiruvga qadar harbiy ta'limni tashkil etish va uning metodikasi" O'quv qo'llanma P qism. Toshkent - 2007 y.
3. O.Ortikov, Sh. Ubaydullaev, I. Tuxtashev, B. Gafurov "Chakiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik" I qism. Toshkent - "ILM ZIYo" - 2005 y.
4. B.B. Gafurov "Boshlang'ich umumqo'shin harbiy tayyorgarlik buyicha" O'quv qo'llanma. T o'ldirilgan ikkinchi nashri. "Sharq" Nashriyot-matbaa aktsiyadorlik kompaniyasi bosh taxririya Toshkent-2005 y.

5. "O'zbekiston Respublikami Qurolli Kuchlariniig umharbiy nizomlari" Sharq nashriyot matbaa aktsiyadorlik kompaniyasi bosh taxririya T. - 2007 y.
6. Podpolkovnik J.S.Sayjalolov va kapitan O.M. Kodirov "Ko'shinlarning kundalik faoliyatini boshqarish" G'ofur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi - 2005 y.
7. Qurolli Kuchlari akademiyasi "Umumiy taktika" Mudofaa vazirligi - Shark Toshkent-2004 y.
8. "O'zbekiston Respublikasining konstitutsiyasi". O'zbekiston nashriyoti 2002-yil.
9. "Umumiy harbiy majburiyat va harbiy xizmat to'grisida"gi qonun 2002-yil 12 dekabr.
10. "Mudofaa to'g'risida"gi qonun 2001-yil 11-may.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyayev SH.M "Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz" T.; O'zbekiston.2016.
2. Mirziyayev SH.M "Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz" T.; O'zbekiston. 2017.
3. Mirziyayev SH.M "Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini - ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq faravonligining garovidir" T.; O'zbekiston. 2017.
4. Mirziyayev SH.M "Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib - intizom va shaxsiy javobgarlik har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak" T.; O'zbekiston. 2017.
5. "SHunqorlar" Respublika o'yinlari Nizomi.
6. "Vatanparvar" MKT Nizomi.
7. T. Inoyatov "Vatanga xizmat - muqaddas burch"
8. O'zbekiston Respublikasi Mudofaa Vazirligi "Qurolli Kuchlarda surishtiruv organlari ishini tashkil etish"
9. O'zbekiston Respublikasi Mudofaa Vazirligi "Qurolli Kuchlarida ish yuritish"
10. "Vatanparvar" gazetasi O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari harbiy xizmatchilariga beriladigan imtiyozlar.

Axborot manbaalari

1. https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjOu_3j0qP-AhUp-yoKHWcFCuAQFnoECA0QAQ&url=https%3A%2F%2Felibrary.ru%2Fitem.asp%3Fid%3D49739357&usg=AOvVaw0l-PRpvCycr8lJNWqZ7Ej
2. https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjOu_3j0qP-AhUp-yoKHWcFCuAQFnoECBEQAQ&url=https%3A%2F%2Ffayllar.org%2F1-mavzu-harbiy-vatanparvarlik-tarbiyasining-metodologik-nazari.html&usg=AOvVaw2pX5sGkrk3raAEkd3KwLJ2
3. <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjspuaB06P->

AhUx_CoKHTyxC6QQFnoECAkQAQ&url=https%3A%2F%2Flex.uz%2Fru%2Fdocs%2F-3571158&usg=AOvVaw1IOSebHn5riARubeYwsVwVa

4. <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiG5p-T06P-AhW6DRAIHbNICpoQFnoECA8QAQ&url=https%3A%2F%2Farxiv.uz%2Fuz%2Fdocuments%2Fdiplom-ishlar%2Fpedagogik-psixologiya%2Fyoshlarni-harbiy-vatanparvarlik-ruhida-tarbiyalashning-ijtimoiy-psixologik-xususiyatlari&usg=AOvVaw2zsuzVnT3qVelyGeosTnH>

5. https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiG5p-T06P-AhXQzosKHSJyCbcQFnoECBEQAQ&url=https%3A%2F%2Finteronconf.org%2Findex.php%2Ffind%2Farticle%2Fdownload%2F1113%2F1027&usg=AOvVaw3Hra5LCIqVpm9nD_qnRSeO

BAHOLASH MEZONI

I. 60112000 – “Chaqiriqqacha harbiy ta’lim” ta’lim yo’nalishi bitiruvchi talabalari uchun mutaxassislik fanlaridan Davlat attestatsiyasini yozma shaklda o’tkazish tartibi va baholash mezon.

Bitiruvchi kurs talabalari Chaqiriqqacha qadar boshlang’ich tayyorgarlikni tashkil etish va uning o’qitish metodikasi, Harbiy psixologiya va pedagogika asoslari, Harbiy rahbar mahorati va etikasi, Harbiy vatanparvarlik tarbiyasi nazariyasi fanlaridan Davlat attestatsiyasi ko’p variantli yozma shaklda o’tkaziladi. “Yozma” variantlarning har bir savol uchun javob **20 ball** bilan baholanadi.

Davlat attestatsiyasida har bir yozma javoblar quyidagi mezon asosida baholanadi:

- berilgan savolga to’g’ri va to’liq javob yozilsa, savolning mazmuni, mohiyati to’g’ri va izchil yoritilsa, shuningdek, ijodiy yondashilsa, javobda mantiqiy yaxlitlikka erishilsa o’zlashtirish ko’rsatkichi **18 - 20 ball** oralig’ida baholanadi;

- berilgan savolga to’g’ri javob yozilsa, savolning mazmuni to’liq yoritilgan bo’lsa, o’zlashtirish ko’rsatkichi **14 – 17,9ball** oralig’ida baholanadi;

- berilgan savolga og’zaki javob noto’g’ri yoki yuzaki yozilgan bo’lsa, biroq berilgan savolning mazmuni to’liq yoritilmagan bo’lsa, o’zlashtirish ko’rsatkichi **12-13,9 ball** oralig’ida baholanadi;

- berilgan savolga javob noto’g’ri yoki yuzaki javob berilsa, qo’yilgan masalaning mohiyati mazmuni ochib berilmasa, unda o’zlashtirish ko’rsatkichi **0-11,9 ball**oralig’ida baholanadi. (18-20 ball - a’lo, 14-17,9 ball - yaxshi, 12-13,9 ball - qoniqarli, 0-11,9 ball - qoniqarsiz).

Umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan Davlat attestatsiyasi bo’yicha umumiy o’zlashtirish ko’rsatkichi 2 dan 5 balgacha baholanadi (5 baho – a’lo, 4 baho – yaxshi, 3 baho – qoniqarli, 2 baho – qoniqarsiz) yoki baholash 5 baholik shkaladan 100 ballik shkalaga o’tkaziladi.

Baholashni 5 baholik shkaladan 100 ballik shkalaga o’tkazish jadvali

5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala
5,00 — 4,96	100	4,30 — 4,26	86	3,60 — 3,56	72
4,95 — 4,91	99	4,25 — 4,21	85	3,55 — 3,51	71
4,90 — 4,86	98	4,20 — 4,16	84	3,50 — 3,46	70
4,85 — 4,81	97	4,15 — 4,11	83	3,45 — 3,41	69
4,80 — 4,76	96	4,10 — 4,06	82	3,40 — 3,36	68
4,75 — 4,71	95	4,05 — 4,01	81	3,35 — 3,31	67
4,70 — 4,66	94	4,00 — 3,96	80	3,30 — 3,26	66
4,65 — 4,61	93	3,95 — 3,91	79	3,25 — 3,21	65
4,60 — 4,56	92	3,90 — 3,86	78	3,20 — 3,16	64
4,55 — 4,51	91	3,85 — 3,81	77	3,15 — 3,11	63
4,50 — 4,46	90	3,80 — 3,76	76	3,10 — 3,06	62
4,45 — 4,41	89	3,75 — 3,71	75	3,05 — 3,01	61
4,40 — 4,36	88	3,70 — 3,66	74	3,00	60
4,35 — 4,31	87	3,65 — 3,61	73	3,0 dankam	60 dankam

II. 60112000 – “Chaqiriqqacha harbiy ta’lim” ta’lim yo’nalishi bitiruvchi talabalari uchun mutaxassislik fanlaridan Davlat attestatsiyasini test sinovi shaklidao’tkazish tartibi va baholash mezon.

Chaqiriqqacha qadar boshlang’ich tayyorgarlikni tashkil etish va uning o’qitish metodikasi, Harbiy psixologiya va pedagogika asoslari, Harbiy rahbar mahorati va etikasi, Harbiy vatanparvarlik tarbiyasi nazariyasi fanlaridan ko’p variantli test sinovi shaklda o’tkazilsa har bir variant 100 ta yoki 50 ta test savollaridan iborat bo’ladi. Test sinovini baholash 5 ballik tizim asosida amalga oshiriladi.

Baholash usullari	Test topshiriqlari, yozma ish, tahlil uchun misollar, taqdimotlar
Baholash mezonlari	5 (a’lo) – fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to’la o’zlashtira olish; – fanga oid ko’rsatkichlarni tahlil qilishda ijodiy fikrlay olish; – o’rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish; – o’rganilayotgan jarayonga ta’sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to’la baho berish; – tahlil natijalari asosida vaziyatga to’g’ri va xolisona baho berish; – o’rganilayotgan jarayonlarni analitik jadvallar orqali tahlil etish va tegishli qarorlar qabul qilish. 4 (yaxshi) – o’rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish; – tahlil natijalarini to’g’ri aks ettira olish; – o’rganilayotgan jarayonga ta’sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to’la baho berish; – o’rganilayotgan jarayonlarni jadvallar orqali tahlil etish va tegishli qarorlar

	qabul qilish. 3 (qoniqarli) – o'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish; – o'rganilayotgan jarayonlarni analitik jadvallar orqali tahlil etish. – qaror qabul qilish haqida umumiy bilimga ega bo'lish 2 (qoniqarsiz) – o'tilgan fanning nazariy va uslubiy asoslarini bilmaslik; o'tilayotgan fan qonuniyatlarini o'zlashtirishmaslikni bilmaslik
--	---

ESLATMA: Yakuniy davlat attestatsiya jarayonida qo'yilgan bahodan norozi bo'lgan bitiruvchilar yakuniy davlat attestatsiyasi ballari e'lon qilingan kundan e'tiboran uch kun muddat ichida appelyatsiya komissiyasiga murojaat qilishga haqli. Yakuniy davlat attestatsiya komissiyasi va talaba o'rtasida baholash ballari bo'yicha yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolar maxsus appelyatsiya komissiyasi tomonidan ko'rib chiqiladi hamda DAK raisi bilan kelishilgan holda xulosa qilinadi.